

Dr hab. Monika Jadzińska, prof. ASP
Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki
ASP w Warszawie
ul. Krakowskie Przedmieście 5,
00-068 Warszawa

Warszawa 12.12.2019

**Recenzja dzieła habilitacyjnego dr Sławomira Kamińskiego
oraz ocena osiągnięć dydaktycznych i naukowo-artystycznych, sporządzona
w trybie przewodu habilitacyjnego**

Pismem z dnia 09 października 2019 r. do Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu przekazano mi decyzję Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów (BCK-VII-L-10463/19) dotyczącą powołania do składu komisji habilitacyjnej z funkcją recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie konserwacja i restauracja dzieł sztuki Pana dr Sławomira Kamińskiego. Na dostarczone materiały składały się: wniosek habilitanta o wszczęcie przewodu habilitacyjnego, rozprawa habilitacyjna w dwóch tomach (część teoretyczna - tekst oraz część teoretyczna - materiał ilustracyjny), dokumentacja dorobku artystycznego oraz informacje o osiągnięciach dydaktycznych, współpracy naukowej i popularyzacji nauki w dwóch tomach, autoreferat w języku polskim i angielskim, wykaz publikacji wraz z oświadczeniami współautorów realizacji konserwatorskich i artykułów oraz katalog wystawy pt. *Obrazy wielkoformatowe w procesie konserwacji*, autorstwa dr Sławomira Kamińskiego. Powyższą dokumentację przedstawiono w wersji papierowej i cyfrowej.

Dorobek dydaktyczny i artystyczno–naukowy na podstawie przedstawionych materiałów

Dane osobowe i działalność dydaktyczna

Dr Sławomir Kamiński rozpoczął studia na specjalizacji Konserwacja i Restauracja Dzieł Sztuki na Uniwersytecie im. Mikołaja Kopernika w Toruniu na Wydziale Sztuk Pięknych, gdzie

w 1996 roku uzyskał tytuł magistra w zakresie konserwacji i restauracji malarstwa i rzeźby polichromowanej. Wcześniej, w latach 1987-88 był zatrudniony na stanowisku młodszego konstruktora w Ośrodku Badawczo-Rozwojowym Urządzeń Sterowania Napędów. W 2008 roku uzyskał tytuł doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o sztuce na Uniwersytecie im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, na Wydziale Sztuk Pięknych, broniąc pracy doktorskiej pt. *Problematyka technologiczna i konserwatorska w malarstwie Aleksandra Kobzdeja*.

Habilitant zatrudniony jest na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, początkowo w Zakładzie Malarstwa i Rzeźby Polichromowanej (od 1997 roku do 2010 roku), a następnie w Zakładzie Konserwacji i Restauracji Sztuki Nowoczesnej: w latach 1997-2005 jako asystent, 2005-2007 jako wykładowca, od marca do września 2008 r. ponownie jako asystent, zaś od 2008 roku na stanowisku adiunkta.

Jego działalność dydaktyczna związana jest z prowadzeniem ćwiczeń praktycznych, jak i seminariów konserwatorskich (pracownia dyplomowa) oraz seminariów magisterskich. Przygotowuje studentów IV, V i VI roku do samodzielnej konserwacji i restauracji dzieł sztuki zgodnie z obowiązującą etyką i standardami w zakresie konserwacji malarstwa i rzeźby polichromowanej. Wcześniej prowadził zajęcia z metodyki malarstwa sztalugowego dla studentów II roku, z konserwacji malarstwa sztalugowego dla studentów III roku oraz z dokumentacji konserwatorskiej. Prowadzi wkłady i ćwiczenia na temat *Oceny stanu zachowania i prostych sposobów zakładania zabezpieczeń w malarstwie sztalugowym* w języku angielskim. Prowadził również przez wiele lat wakacyjne praktyki ze studentami w różnych kościołach w Polsce. Jest promotorem pięciu prac teoretyczno-badawczych i 20 prac dyplomowych artystyczno-konserwatorskich (w tym jedna nagrodzona) oraz jest recenzentem 19 prac magisterskich.

Osiągnięcia naukowe, artystyczne i organizacyjne

Osiągnięcia artystyczno-konserwatorskie Sławomira Kamińskiego są imponujące. Habilitant uczestniczył, w większości prowadząc je samodzielnie lub jako kierownik zespołu, w realizacji 136 prac konserwatorsko-restauratorskich, w tym 60 przed uzyskaniem stopnia doktora (w latach 1997-2007), 76 po jego uzyskaniu (2007- do dziś). Długa lista prac wskazuje na ogromną różnorodność obiektów, niejednokrotnie o skomplikowanej, wielowarstwowej problematyce konserwatorskiej – począwszy od drewnianych rzeźb polichromowanych, obrazów tablicowych, sztalugowych, ołtarzy, epitafiów, wyposażenia kościołów (ambon,

mebli, dekoracji rzeźbiarskich, boazerii, konfesjonatów, drzwi, szaf), czy sztukaterii, poprzez konserwacje całych kościołów (kaplice p.w. św. Anny, pw. Serca Jezusowego, kaplica Wejherów, nawa główna wraz z kruchtą oraz ołtarze z kościoła św. Anny przy klasztorze w Wejherowie), aż po obiekty sztuki współczesnej.

Tak ogromny i wszechstronny dorobek świadczy o niezwykle rozległej wiedzy, a przede wszystkim o biegłości warsztatowej, doświadczeniu i pracowitości, a także nie tak częstej umiejętności kreatywnego rozwiązywania problemów związanych z indywidualnym charakterem i problematyką konserwowanych dzieł, czego świadectwem są też innowacyjne rozwiązania opisane w dziele habilitacyjnym. Prace konserwatorsko-restauratorskie wzbogacone są o dokumentacje konserwatorskie (w liczbie 126), co jak wiadomo stanowi nieodzowny, ale również czasochłonny i wymagający element każdego projektu konserwacji i restauracji zabytków. Od początku swojej drogi zawodowej habilitant przejawiał dążność do rozwiązywania wyzwań związanych z kompleksowymi obiektami o bardzo zróżnicowanej formie, funkcji i treści, obiektów z różnych okresów i o różnym stopniu trudności w zakresie zagadnień konserwatorskich. Szeroki wachlarz podejmowanych prac, różnorodność problematyki i przeprowadzenie z dobrym efektem tak dużej ilości prac konserwatorsko-restauratorskich w przeciągu dwudziestu lat, prowokują do określenia habilitanta wszechstronnym konserwatorem i restauratorem zabytków, działającym w iście renesansowym duchu.

Istotną, według słów autora autoprezentacji, jest część dorobku dotycząca konserwacji i restauracji obrazów sztalugowych, co potwierdza ilość prac konserwatorsko-restauratorskich, podjętych nad tego rodzaju obiektami. Konserwacji-restauracji obrazów wielkoformatowych, będących przedmiotem dzieła habilitacyjnego, Sławek Kamiński miał możliwość podjąć się jeszcze na studiach, a potem wielokrotnie w trakcie pracy dydaktycznej na zajęciach z metodyki konserwacji w Zakładzie Konserwacji i Restauracji Sztuki Nowoczesnej (*Polonia F. Pautscha, Odpoczywający rybacy O. Priebe* oraz obraz współczesny W. Fangora – *Kopia Guerniki Picassa*), jak również w trakcie własnej praktyki zawodowej (obrazy z ołtarzy głównych różnych kościołów, dwa obrazy wielkoformatowe ucznia Matejki - Włodzimierza Łuskiny).

Kolejną grupą dzieł, których konserwacji i restauracji podejmował się habilitant, są nastawy ołtarzowe, polichromowane i złożone lub niepolichromowane, wykańczone woskiem. Złożoność problematyki tego typu obiektów dotyczyła kwestii technicznych, artystycznych i organizacyjnych, wymagających interdyscyplinarnej wiedzy i umiejętności.

Pan Sławomir Kamiński prowadził prace konserwatorsko - restauratorskie również nad rzeźbami drewnianymi, polichromowanymi, najczęściej złożonymi lub srebrzonymi,

pochodzącymi z różnych okresów, stanowiącymi elementy ołtarza lub elementy samodzielne. Na szczególną uwagę, godną zauważenia w obecnej skomplikowanej, postmodernistycznej, a raczej – post-postmodernistycznej rzeczywistości, zwraca fakt podjęcia się prac konserwatorsko-restauratorskich nad zdewastowaną przez wandalów plenerową rzeźbą współczesną, stworzoną z tworzyw sztucznych przez Henryka Sobczyka w 1973, stanowiącą pokłosie eksperymentalnego, przełomowego z punktu widzenia wprowadzenia nowych mediów do sztuk wizualnych, pleneru rzeźbiarskiego, odbywającego się rok wcześniej w Ustce, na którym artyści eksperymentowali z użyciem nowoczesnych materiałów w sztuce.

Osobnym, dużym rozdziałem w działalności konserwatorskiej Sławomira Kamińskiego jest konserwacja, restauracja, aranżacja oraz rewitalizacja wnętrz zabytkowych, dotycząca zarówno dekoracji ściennych, jak i wyposażenia wnętrz – przykładowo rewitalizacja XX-to wiecznej reprezentacyjnej Sali Zebrań w dawnej Remizie Straży Ogniowej we Włocławku, kościoła poreformackiego p.w. Wszystkich Świętych we Włocławku wraz z przeprowadzeniem prac konserwatorsko-restauratorskich nad jego rokokowym wyposażeniem (droga krzyżowa, ambona, pięć ołtarzy, boazeria, dekoracje), rewitalizacja wnętrza Pałacu Biskupów we Włocławku, zabytkowego dworca w Aleksandrowie Kujawskim i secesyjnej klatki schodowej w Łęborku. Habilitant prowadził też prace nad bramami wjazdowymi do klasztorów wraz z rekonstrukcją rzeźb, czy grobami.

Kolejną grupą dzieł, przy których pracował habilitant, były malowidła ściennie z różnego okresu i o różnym stopniu zniszczeń, m. in. *Epitafium Jakuba Wejhera* (1658 r.) z prezbiterium kościoła klasztorowego pw. Św. Anny w Wejherowie, malowidła ściennie z 1910 roku w kamienicy w Łęborku, czy malowidła ściennie z lat 20-tych XX wieku znajdujące się w Pałacu Biskupim we Włocławku.

Pan Sławomir Kamiński podejmował też prace przy mniej konwencjonalnych obiektach - np. konserwacje witochromii, czy motocykli.

Osobnym rozdziałem stanowiącym niebagatelny wkład w dziedzinę konserwacji i restauracji, były prace w zakresie analizy, rozpoznania, konserwacji i restauracji obiektów sztuki współczesnej. Tu trzeba zwrócić uwagę na niebagatelny wkład, jaki swą pracą doktorską, jak również paroma realizacjami, wniósł habilitant w dziedzinę zachowania sztuki współczesnej, analizując, konserwując i prowadząc prace badawcze w zakresie konserwacji-restauracji niekonwencjonalnych, przestrzennych obiektów z cyklu *Hors cadre* Aleksandra Kobzdeja, zbudowanych w autorskiej, nietrwałej technice, z wykorzystaniem szybko starzejących się i niekompatybilnie dobranych materiałów. Ciekawe i przydatne do analizy tego

rodzaju obiektów są, stosowane coraz częściej, skany 3D. Należy tylko żałować, że opracowania tych badań i prac konserwatorskich, są trudno dostępne.

Pragnę zaakcentować fakt wspomnienia w autoreferacie prof. Marii Roznerskiej i zainicjowanej przez nią linii zainteresowania habilitanta problematyką zachowania i konserwacji sztuki nowej i najnowszej. Wydaje mi się to godnym uwagi przyczynkiem do budowania znaczenia, pamięci i podkreślania wpływu mentorów i autorytetów na nasze życiowe i zawodowe decyzje, o czym tak często się dziś zapomina.

Habilitant opublikował prace badawcze i realizacyjne w monografiach zbiorowych i pismach branżowych, jak również był współautorem dwóch artykułów opublikowanych przez czołowe wydawnictwo konserwatorskie - Archetype Publication, w publikacji materiałów pokonferencyjnych istotnej konferencji *Current Challenges in Paintings Conservation*. W sumie opublikował 13 artykułów. Wiązało się to niejednokrotnie z wygłoszeniem referatów (dwa referaty wygłoszone zostały przed doktoratem, cztery po obronie doktoratu).

Przed doktoratem pan Sławomir Kamiński stworzył wystawę popularyzującą zrealizowane przez siebie, lub w zespołach, projekty konserwatorsko-restauratorskie oraz, parę lat później - wystawę habilitacyjną. Opracowuje opinie i ekspertyzy konserwatorskie. Ekspertyzy te zwykle wiążą się z wykonaniem badań i opracowaniem dokumentacji badawczej oraz projektów konserwatorskich i programów prac konserwatorskich. Prowadził wielokrotnie nadzory konserwatorskie nad pracami konserwatorskimi i restauratorskimi, m.in. przy zadaniu *Aktywizacja turystyczna wschodnich terenów zespołu zamkowego w Malborku, konserwacja murów Plauena w Zamku w Malborku, czy pracami w klasztorze Franciszkanów w Wejherowie*.

Był wykonawcą programu Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego pt *Innowacyjny program nauczania nowo powstałego Zakładu Konserwacji i Restauracji Sztuki Nowoczesnej*. Wiązało się to z organizacją nowo powstałego zakładu, prowadzonego przez prof. dr hab. Dariusza Markowskiego, którego to zakładu habilitant był jednym z głównych twórców. Był również uczestnikiem grantu UMK, dotyczącego badania problematyki konserwatorskiej monochromatycznych płaszczyzn obrazów nowoczesnych, jak również wykonawcą projektu *Ołtarze ambonowe na Śląsku, prowadzonego na Uniwersytecie Wrocławskim*.

Jest twórcą opracowań dydaktycznych, głównie związanych z problematyką podobrazii płóciennych w procesie konserwacji – m.in. są to kwestie dotyczące dublażu z przekładką oraz dublowania obrazów ze szwem. Jest również autorem różnych innowacyjnych rozwiązań

mających usprawnić prace konserwatorskie nad podobrazem płóciennym – m.in. urządzenia do testowania stabilności kształtu połączeń szwów brytów płótna, czy opracowania systemu bezpiecznego rozprężania płócien. Na uwagę zwraca też próba wykorzystania nowoczesnych technologii dla stworzenia podobrazii pomocniczych dla obrazów współczesnych wykonanych w nietypowych technikach. Wykorzystanie skanerów nowego typu i różnego rodzaju tworzyw sztucznych, daje nadzieję na rozwiązanie niektórych palących problemów związanych z zachowaniem delikatnych, nietrwałych i narażonych na destrukcję obiektów sztuki współczesnej.

Prace i ukierunkowanie aktywności naukowo - dydaktycznej poprzedzającej habilitację wyznaczały obszar poszukiwań Sławomira Kamińskiego, szczególnie w zakresie konserwacji podobrazii, głównie płóciennych i prac związanych z ich dublażem, co wielokrotnie podkreślane było w autoreferacie. Dublaż, choć już od czterdziestu pięciu lat uznany za metodę, której należy się wystrzegać ze względu na niejednokrotnie niekorzystne efekty tych zabiegów obserwowane po latach od ich zastosowania i zniszczenia oryginalnych malowideł i zastąpić metodami alternatywnymi, wciąż jest jednym z częstych, a niekiedy nieodzownych zabiegów zapewniających stabilność i zachowanie zdegradowanych obiektów. Właściwe dobranie metody jest szczególnie ważne w przypadku obiektów o rozbudowanej lub skomplikowanej strukturze, a z takimi habilitant miał do czynienia nie tylko w przypadku obrazów wielkoformatowych stanowiących dzieło przedstawione do habilitacji, ale i w ciągu całej swojej praktyki konserwatorskiej.

Podsumowując działalność habilitanta po uzyskaniu stopnia doktora warto podkreślić, że wykazał się ogromnym i różnorodnym dorobkiem artystyczno-naukowym oraz znaczącym dorobkiem organizacyjnym i dydaktycznym.

Recenzja dzieła habilitacyjnego dr Sławomira Kamińskiego, pt. *Obrazy wielkoformatowe w procesie konserwacji, wybrane zagadnienia na przykładach własnych realizacji w klasztorze pocysterskim w Oliwie i kościele klasztornym OFM p.w. Św. Anny w Wejherowie, dokumentacja prac badawczych, konserwatorskich i artystycznych.*

Na wstępie należy stwierdzić, że praca habilitacyjna spełnia wymogi formalne.

Dzieło wchodzące w skład osiągnięcia naukowego i artystycznego to spójne opracowanie prac konserwatorsko-restauratorskich, prac badawczych i artystycznych wraz z dokumentacją, prowadzonych nad cyklem pięciu obiektów oraz wystawy wraz z katalogiem - stanowiących podstawę przewodu habilitacyjnego skonstruowanego tak, by określić w sposób holistyczny, czym jest problematyka zachowania i konserwacji obrazów wielkoformatowych. Są to, należące do grupy barokowego malarstwa gdańskiego, stworzone konkretnie dla dwóch pomorskich klasztorów w Wejherowie i Oliwie: obrazy wejherowskie: *Zdjęcie z Krzyża*, *Złożenie do grobu* (warsztat z kręgu Andrzeja Stecha, II poł. XVII w.), oraz oliwskie: *Pokłon Mędrców ze Wschodu*, *Wprowadzenie Arki Przymierza do Jerozolimy* oraz *Dwunastoletni Jezus w Świątyni* (XVIII w.), autorstwa gdańskiego malarza Wenzela.

Efekty prac zostały upublicznione w formie wystaw i towarzyszącemu mu katalogowi pt. *Obrazy wielkoformatowe w procesie konserwacji. Wybrane zagadnienia na przykładach własnych realizacji w klasztorze pocysterskim w Oliwie i kościele klasztornym OFM p.w. Św. Anny w Wejherowie*. W aspekcie naukowym przedstawiono analizy budowy technicznej i stanu zachowania opracowywanych obiektów wchodzących w zakres programów konserwatorskich,

Dzieło wydane w formie i oprawie książkowej liczy 180 str. tekstu wzbogaconego ilustracjami, tabelami i widmami określającymi wyniki badań (część 1 – część teoretyczna dzieła habilitacyjnego) oraz 87 str. dokumentacji zawierającej materiał ilustracyjny (część 2 – materiał ilustracyjny). Pracę uzupełnia załączony katalog autorskiej wystawy pt. *Obrazy wielkoformatowe w procesie konserwacji. Wybrane zagadnienia na przykładach własnych realizacji w klasztorze pocysterskim w Oliwie i kościele klasztornym OFM p.w. Św. Anny w Wejherowie*. Warty zauważenia jest fakt rozwinięcia tematu poprzez prowadzenie przez habilitanta prac magisterskich i dyplomowych.

Dysertację otwiera wstęp, precyzujący cel i założenia pracy, kolejno przybliża problematykę związaną z historią tworzenia wielkoformatowych obrazów na podłożu płóciennym, poczynając od starożytności, aż do czasów współczesnych. Głównym tematem pracy są zagadnienia związane z problematyką konserwatorsko-restauratorską pięciu wielkoformatowych obrazów sztalugowych, stanowiących wyposażenie dwóch pomorskich klasztorów – pocysterskiego klasztoru w Oliwie (krużganków) i poreformackiego kościoła p.w. Św. Anny w Wejherowie. Obrazy wejherowskie powstałe w XVII wieku, wykazują dużą wartość artystyczną i są przypisywane warsztatowi Andrzeja Stecha, natomiast cykl obrazów z Oliwy pochodzi z XVIII wieku i związany jest z twórcą nazywanym Wenzelem. Opracowanie dotyczy prac konserwatorsko-restauratorskich i dokumentacyjnych, które były prowadzone

przez habilitanta w latach 2014-17. Zamieszczona na końcu bibliografia i, opracowana w osobnym tomie, dokumentacja fotograficzna, wieńczy całą pracę.

Dzieło habilitacyjne odpowiada tytułowi, a także w dużym zakresie wypełnia zagadnienia dotyczące analitycznego spojrzenia na wielkoformatowe obrazy sztalugowe.

W dysertacji zauważyłam nieznaczące błędy edytorskie: w pracy *Autoreferat w języku polskim i angielskim* brak kropek na końcu przypisów nr 2, 4, 14, 18, 20, 22, 60, zlepianie słów w przypisie nr 58, oraz w tekście, na stronie 5 (badaniadotyczące, starajacsię, działaniaprowadzono). Drugim zauważonym, niewielkim uchybieniem jest brak podania dat przy opisywanych obiektach, wobec czego czytelnik nie ma możliwości oceny, z dziełem z jakiego okresu ma do czynienia. Oczywiście daty powstania pojawiają się w dalszej części opracowań. W *Części teoretycznej dzieła habilitacyjnego, cz. 1 – tekst* – występuje duża dowolność, jeżeli chodzi o kończenie kropką przypisów. Małeńkie niedopracowania tekstu widoczne jest również w różnych miejscach dokumentacji (np. przyp. 68, dokumentacja 1) i w innych miejscach, gdzie napotykamy również na „sklejenie” słów. Mam też zastrzeżenie do pewnego sformułowania habilitanta. W przypisie nr 17 na s. 7, w *Części teoretycznej dzieła habilitacyjnego, cz.1 – tekst*, spotykamy się z opinią, jakoby „nikogo nie interesujące nudne indywidualne przypadki, niestety doświadczenia z tworzeniem metodyki konserwacji sztuki nowoczesnej, z którymi autor ma do czynienia na co dzień wskazują, że one właśnie stanowią często podstawę wielokierunkowego rozwoju”. Sformułowanie to odbieram jako wzmacniający napięcie środek stylistyczny, podkreślający żmudność pracy i analiz poprzez badanie tzw. *case studies*, czyli studiów przypadków wpływającą na efektywność i szerokorozumiany rozwój. Takie sformułowanie jednak nieco dziwi. Po pierwsze, obiekty sztuki współczesnej i nowoczesnej w zazwyczaj większym stopniu niż w sztuce tradycyjnej, muszą być traktowane indywidualnie, stąd mnogość studiów przypadków, na podstawie których wysnuwa się, lub nie, szersze spostrzeżenia i formułuje zasady i rozwiązania. Po drugie, porównując z często powtarzającymi się, żeby nie powiedzieć niekiedy rutynowo przeprowadzanymi pracami konserwatorskimi nad obiektami sztuki tradycyjnej, prace w dziedzinie opieki, zachowania i konserwacji obiektów sztuki nowoczesnej i współczesnej, ze względu na jej niesamowitą różnorodność i niepowtarzalność w zakresie idei i materii, trudno nazwać nudnymi. Faktem jest natomiast, że stworzenie spójnej metodyki konserwacji sztuki nowoczesnej i współczesnej w zakresie teorii i praktyki konserwatorskiej, od kilkudziesięciu

lat opracowywane przez różne światowe i krajowe ośrodki naukowe i muzealne i indywidualnych konserwatorów, nie należy to do zadań łatwych.

Wyżej wymienione, dostrzeżone w teście bardzo drobne błędy, nie wpływają oczywiście na ocenę merytoryczną całości.

Wydaje mi się znamienne i godne uwagi dążenie habilitanta do rozwiązywania „na bieżąco” napotkanych w trakcie prac konserwatorsko-restauratorskich wyzwań, co czynił szczerze określając problem i stosując rozwiązania z pokrewnych dyscyplin i dziedzin, budując modele, przeprowadzając próby, korzystając z bogatego, własnego doświadczenia technologicznego. Interesujące wydaje się innowacyjne zastosowanie długowłóknistej geowłókniny polipropylenowej Naptex w przebiegu prac konserwatorskich, jak również zastosowanie eksperymentalnej metody wykonania reperacji lokalnych w obrazie *Wprowadzenie Arki Przymierza do Jerozolimy*, w efekcie czego duża łata (35x418 cm) została stworzona z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, uwzględniając pierwotne ułożenie brytów płótna, układu szwów i ściegów. Zastosowanie nowoczesnych technologii (tu: użycie plotera laserowego, ale i inne), z własnego doświadczenia wiem, że może być pomocne, choć często czasochłonne, kosztochłonne i nie dość wystarczające, przyjmując najwyższe standardy konserwatorskie. Wcześniej habilitant wykorzystywał nowoczesne technologie m. in. podejmując problematykę wykorzystania podobrazy pomocniczych, stworzonych z zastosowaniem nowych materiałów i technologii, do obiektów sztuki współczesnej – na przykład do obiektów Aleksandra Kobzdeja, stworzonych z drewna balsa metodą frezowania CNC ze skanu 3D. W przypadku skomplikowanych przestrzennie i technologicznie, delikatnych obiektów sztuki współczesnej, dla których ważny jest również ciężar finalny i możliwość bezpiecznego eksponowania, ale i magazynowania dzieł – zastosowanie drewna balsy i znalezienie metody precyzyjnego odwzorowania potrzebnego kształtu, wydają się być metodą bardzo obiecującą.

Opracowywany i modyfikowany (w Polsce – m.in. przez panów Arendarskiego i Rogala) system krosien samonaprzężających, stał się kolejnym polem do eksperymentalnych, własnych prac habilitanta, ze względu na wymagania opisywanych w dziele habilitacyjnym obrazów. Muszę przyznać, mając paroletnie doświadczenie w tym zakresie, że jest to istotny problem, szczególnie jeżeli chodzi o obiekty niekonwencjonalne, zachowujące się w sposób trudny do przewidzenia i kontroli. Sławomir Kamiński opracował tu autorski system bezpiecznego rozprężenia płócien, ze szczególnym uwzględnieniem trudnych podobrazy

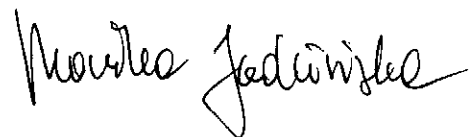
płócien obrazów współczesnych, w tym dwustronnych i wielkoformatowych, czego wyniki, mam nadzieję opisane w kolejnych publikacjach, będzie można śledzić w kolejnych latach.

Kreatywna inwencja habilitanta doprowadziła go też do stworzenia prototypowego systemu do mikrofotografii o poszerzonej głębi ostrości i oceny przydatności w praktyce konserwatorskiej i procesie digitalizacji cyfrowej. Wydaje się, że jest to przydatne narzędzie do pogłębionej analizy obiektów zabytkowych.

Szerokie, holistyczne traktowanie zagadnień ochrony dzieł sztuki na polu zarówno teoretycznym, badawczym, jak i praktycznym, dotyczy w zasadzie całości naszej spuścizny kulturowej – zarówno sztuki współczesnej, jak i dawnej. Na tym założeniu bazuje wyjątkowy, interdyscyplinarny charakter ochrony dziedzictwa kulturowego, w którym szeroko pojęta sztuka i humanistyka styka się z naukami ścisłymi i przyrodniczymi. Projekty konserwatorskie bywają efektem bardzo zaawansowanej analizy, a niejednokrotnie wynikające w trakcie prac problemy i wyzwania stają się pretekstem do poszukiwań nowatorskich rozwiązań, czego przykładem są kreatywne rozwiązania stworzone, zastosowane i opisane przez habilitanta w trakcie prac nad obiektami wielkoformatowymi.

Podsumowując należy zaznaczyć, że imponujący dorobek naukowy, artystyczny i zawodowy dr Sławomira Kamińskiego, jak i Jego dysertacja habilitacyjna, przyczyniają się do rozwoju dyscypliny konserwacji i restauracji dzieł sztuki. Rozprawę habilitacyjną oceniam pozytywnie, a jego Autor zasługuje na stopień doktora habilitowanego.

Warszawa 18. 12. 2019 roku

dr hab. Monika Jadzińska, prof. ASP